

**Budatínsky
hrad**

Budatínsky hrad

Zostavovatelia

Peter Bednár – Zuzana Staneková – Peter Šimko

Autori

Peter Bednár, Ján Hunka, Tomáš Janura, Michal Jurecký, Petr Juřák, Květa Kicková, Marián Liščák, Vladimír Majtan, Miroslav Matejka, Andrea Paráčová, Jana Piecková, Andrea Slaná, Zuzana Staneková, Peter Šimko, Michal Šimkovic, Dominika Tomášová

Recenzenti

PhDr. Gabriel Fusek, CSc., prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

**POVAŽSKÉ
MÚZEUM
V ŽILINE**
BUDATÍNSKY
HRAD

ŽILINSKÝ
samosprávny kraj

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

**Moravskoslezský
kraj**

EURÓPSKA ÚNIA

Príprava tejto publikácie bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-15-0330 v rámci riešenia projektu „Človek a krajina na Kysuciach a priľahlom Považí v stredoveku a na začiatku novoveku“ a Žilinským samosprávnym krajom.

Druhé rozšírené vydanie monografie bolo podporené projektom „Každá história si zaslúži svoj priestor“, p. č. 304021C852 z programu cezhraničnej spolupráce Interreg V – A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020 so spolufinancovaním z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátneho rozpočtu SR.

Nitra – Žilina 2019
ISBN 978-80-88877-81-7

Obsah

Predslov	<i>(Michal Jurecký, Matej Ruttkay)</i>	5
Hrad v kontexte vývoja okolitého priestoru		9
Krajina v okolí Budatína	<i>(Andrea Slaná)</i>	10
Osídlenie Budatína a okolia v praveku, včasnej dobe dejinnej a včasnóm stredoveku	<i>(Zuzana Staneková)</i>	14
Hrady a opevnené sídla v stredoveku	<i>(Peter Bednár)</i>	22
Budatínsky hrad na križovatke ciest	<i>(Peter Šimko)</i>	25
Hrad v stredoveku 13. – 15. storočie		35
Stredoveký hrad podľa písomných prameňov	<i>(Tomáš Janura)</i>	36
Stredoveký hrad z pohľadu architektúry a archeológie	<i>(Peter Bednár, Michal Šimkovic, Miroslav Matejka, Zuzana Staneková)</i>	40
Hrad za Suňogovcov 16. – 18. storočie		49
Vývoj za Suňogovcov podľa písomných prameňov	<i>(Tomáš Janura)</i>	50
Prestavby hradu za Suňogovcov z pohľadu najnovších výskumov	<i>(Peter Bednár, Michal Šimkovic, Miroslav Matejka, Zuzana Staneková)</i>	59
Budatínske panstvo do konca 18. storočia	<i>(Andrea Paráčová)</i>	69
Hrad za Čákiovcov 1798 – 1945		81
Vývoj vlastníckych vzťahov po roku 1798	<i>(Marián Liščák, Tomáš Janura, Michal Jurecký)</i>	82
Vývoj hradu a jeho okolia v rokoch 1798 – 1907	<i>(Marián Liščák, Tomáš Janura, Michal Šimkovic, Květa Kicková)</i>	84
Bitka pri Budatíne	<i>(Marián Liščák, Tomáš Janura)</i>	91
Budatínske panstvo 1798 – 1918	<i>(Marián Liščák)</i>	93
Gróf Gejza Čáki	<i>(Dominika Tomášová, Tomáš Janura)</i>	96
Hrad v rokoch 1907 – 1945	<i>(Michal Šimkovic, Tomáš Janura, Květa Kicková)</i>	107
Hrad ako sídlo múzea		113
Múzeum v počiatkoch a dnes	<i>(Peter Šimko, Květa Kicková, Michal Šimkovic, Michal Jurecký)</i>	114
Appendix		123
Z čoho postavili Budatínsky hrad?	<i>(Andrea Slaná)</i>	124
Archeologické nálezy z výskumu hradu	<i>(Zuzana Staneková, Peter Bednár)</i>	126
Falšovateľská dielňa z Budatínskeho hradu	<i>(Ján Hunka)</i>	136
Komplexná pamiatková obnova a reštaurovanie areálu Budatínskeho hradu	<i>(Jana Piecková, Vladimír Majtan)</i>	142
Skratky		149
Poznámky		151
Literatúra		161
Menný register		171
Miestny register		175
Summary		179
Zusammenfassung		189
Obrazová príloha		199
Hrad Hukvaldy		255
Literatura		299
Summary		273
Zusammenfassung		277